

Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

1. Εισαγωγή στη Διεθνή Οικονομική και την Παγκόσμια Οικονομία

1373 Διεθνής Οικονομική

Καθ. Γιώργος Αλογοσκούφης

Διεθνής Οικονομική και Παγκόσμια Οικονομία

Η σειρά αυτή διαλέξεων αναφέρεται στη διεθνή οικονομική και την παγκόσμια οικονομία.

Παρουσιάζει στοιχεία και οικονομικά υποδείγματα για την κατανόηση και την ανάλυση του ρόλου του διεθνούς εμπορίου, της μετανάστευσης, των διεθνών κινήσεων κεφαλαίου, του προσδιορισμού των επιτοκίων και των συναλλαγματικών ισοτιμιών, του ισοζυγίου πληρωμών, των επιπτώσεων της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, της μακροχρόνιας ανάπτυξης και της διεθνούς μετάδοσης των οικονομικών κύκλων, στα πλαίσια της παγκόσμιας οικονομίας.

Επιπλέον, αναφέρεται στην ανάλυση του ρόλου και της σημασίας των διεθνών οικονομικών θεσμών που είναι προσανατολισμένοι στη ρύθμιση των διεθνών εμπορικών, οικονομικών και νομισματικών σχέσεων

Διάρθρωση Διαλέξεων

Οι διαλέξεις ομαδοποιούνται σε τρεις ενότητες. Οι δύο πρώτες ενότητες είναι οι κύριες ενότητες και διαρκούν επτά και πέντε εβδομάδες αντίστοιχα. Η τρίτη ενότητα αναφέρεται στην ελληνική οικονομία διαρκεί μία εβδομάδα.

Διεθνές εμπόριο, Διεθνής Εμπορική Πολιτική και Διεθνείς Εμπορικές Συμφωνίες και Θεσμοί (7 εβδομάδες)

Μακροοικονομική Ανοικτών Οικονομιών, Παγκόσμια Οικονομία και Διεθνές Νομισματικό Σύστημα.

Η Ελληνική Οικονομία Πριν και Μετά το Ευρώ

1. Διεθνές εμπόριο, Μετανάστευση, Διεθνής Εμπορική Πολιτική και Διεθνείς Εμπορικές Συμφωνίες και Θεσμοί

Στην πρώτη ενότητα, διάρκειας 7 εβδομάδων, παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία για τη διάρθρωση και την εξέλιξη του διεθνούς εμπορίου και αναλύονται οι κεντρικές θεωρίες για την εξήγηση της διάρθρωσης και των επιπτώσεων του. Αυτές περιλαμβάνουν την κλασική ανάλυση του Ricardo για το συγκριτικό πλεονέκτημα, τη θεωρία των αναλογιών των συντελεστών παραγωγής των Heckscher Ohlin, το τυπικό ανταγωνιστικό υπόδειγμα του διεθνούς εμπορίου, η διαχρονική προσέγγιση στο ισοζύγιο πληρωμών, θεωρίες που βασίζονται σε εξωτερικές οικονομίες κλίμακας καθώς και θεωρίες που βασίζονται σε οικονομίες κλίμακας σε επίπεδο επιχείρησης και στον ατελή ανταγωνισμό.

Επιπλέον αναλύονται ζητήματα τα οποία αφορούν στο ρόλο και τις επιπτώσεις της μετανάστευσης, των πολυεθνικών επιχειρήσεων, στα εργαλεία της διεθνούς εμπορικής πολιτικής των κρατών, όπως οι δασμοί και οι επιδοτήσεις των εξαγωγών, καθώς και στην ιστορική εξέλιξη του διεθνούς εμπορικού συστήματος και των διεθνών εμπορικών θεσμών.

Ειδική έμφαση δίνεται στην εξέλιξη και τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως αρχικά μιας τελωνειακής ένωσης και αργότερα ως μιας ενιαίας αγοράς. Αναλύονται επίσης οι διεθνείς διαστάσεις του παγκοσμίου περιβάλλοντος.

2. Μακροοικονομική Ανοικτών Οικονομιών, Παγκόσμια Οικονομία και Διεθνές Νομισματικό Σύστημα

Στη δεύτερη ενότητα, διάρκειας 5 εβδομάδων, παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά των συστημάτων διεθνών πληρωμών, η διάρθρωση και λειτουργία των διεθνών κεφαλαιαγορών και της διεθνούς αγοράς συναλλάγματος, και οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις στον προσδιορισμό των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών σε οικονομίες οι οποίες είναι συνδεδεμένες με τις παγκόσμιες αγορές, καθώς και στη λειτουργία της παγκόσμιας οικονομίας. Αναλύονται οι βασικές διασυνδέσεις μεταξύ χρήματος, επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών, η κεϋνσιανή, νομισματική και διαχρονική προσέγγιση στο ισοζύγιο πληρωμών, ο μακροχρόνιος και ο βραχυχρόνιος προσδιορισμός των βασικών μακροοικονομικών μεταβλητών σε ανοικτές οικονομίες, η επιλογή μεταξύ συστημάτων σταθερών και κυμαινομένων ισοτιμιών, το διεθνές νομισματικό σύστημα και το ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα και το ευρώ.

3. Η Ελληνική Οικονομία και η Παγκοσμιοποίηση

Η τρίτη και τελευταία ενότητα, διάρκειας 1 εβδομάδος, επικεντρώνεται στην ανάλυση της ελληνικής οικονομίας, ως μίας μικρής ανοικτής οικονομίας, ενταγμένης στο πλαίσιο της παγκόσμιας και της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Παραδείγματα και στοιχεία για την ελληνική οικονομία παρουσιάζονται και αναλύονται σε όλες τις άλλες ενότητες.

Στην ειδική ενότητα για την ελληνική οικονομία συνοψίζονται τα χαρακτηριστικά της εξέλιξής της, και αναλύεται συνολικά η πορεία της στο διαρκώς μεταβαλλόμενο πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομίας πριν και μετά το ευρώ.

Προτεινόμενα Συγγράμματα

Βασικό Σύγγραμμα

Αλογοσκούφης Γ. (2013), Διεθνής Οικονομική και Παγκόσμια Οικονομία, Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg.

Εναλλακτικό Σύγγραμμα

Krugman P. και Obstfeld M. (2011), Διεθνής Οικονομική: Θεωρία και Πολιτική, Αθήνα, Εκδόσεις Κριτική.

Η Παγκόσμια Οικονομία κατά το 2022

Παγκόσμιο ΑΕΠ \$ 100,9 τρις

Παγκόσμιος Πληθυσμός 8,0 δις

Παγκόσμιο ΑΕΠ κατά κεφαλήν \$ 12.612

Εξαγωγές Αγαθών \$ 25.5 τρις (25,3% του ΑΕΠ)

Εξαγωγές Υπηρεσιών \$ 5,8 τρις (5,7% του ΑΕΠ)

288 εκατομμύρια διεθνείς μετανάστες (3,6% πληθυσμού)

Άμεσες Ξένες Επενδύσεις \$ 39,9 τρις (39,5% του ΑΕΠ)

Διεθνής Δανεισμός \$ 29,5 τρις (29,2% του ΑΕΠ)

Ο Διεθνής Καταμερισμός της Παραγωγής και του Εισοδήματος 2018

Το παγκοσμιο Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (ΑΕΕ) υπολογίζεται σε \$84,3 τρις.

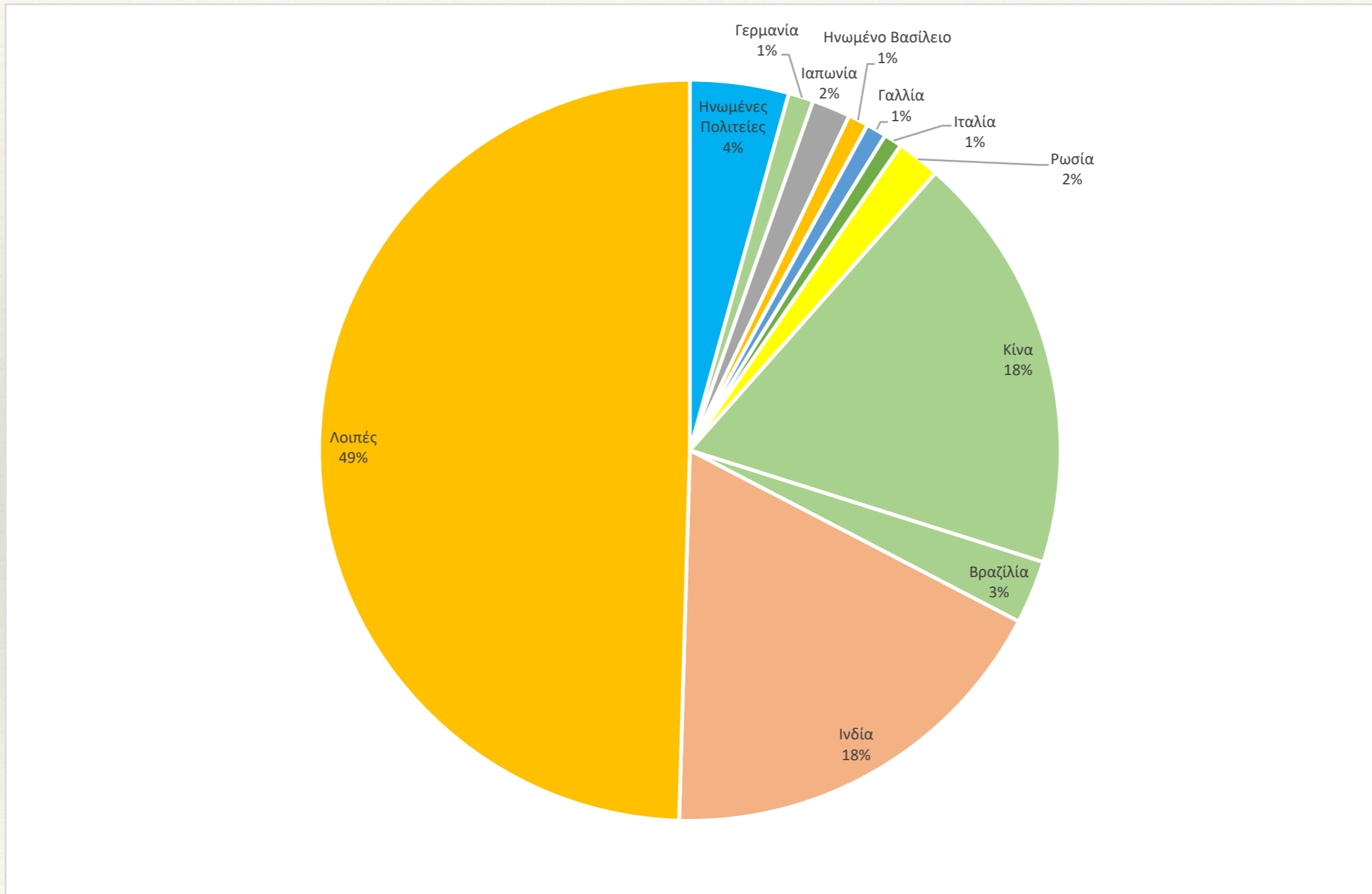
Δεδομένου ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός υπολογίζεται σε 7,6 δις, το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα στην παγκόσμια οικονομία υπολογίζεται σε \$11,1 χιλιάδες.

Τα δύο τρίτα (67%) του παγκόσμιου ΑΕΕ παράγεται σε δέκα μόνο μεγάλες οικονομίες: ΗΠΑ, Κίνα, Ιαπωνία, Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ινδία, Ιταλία, Βραζιλία και Ρωσία.

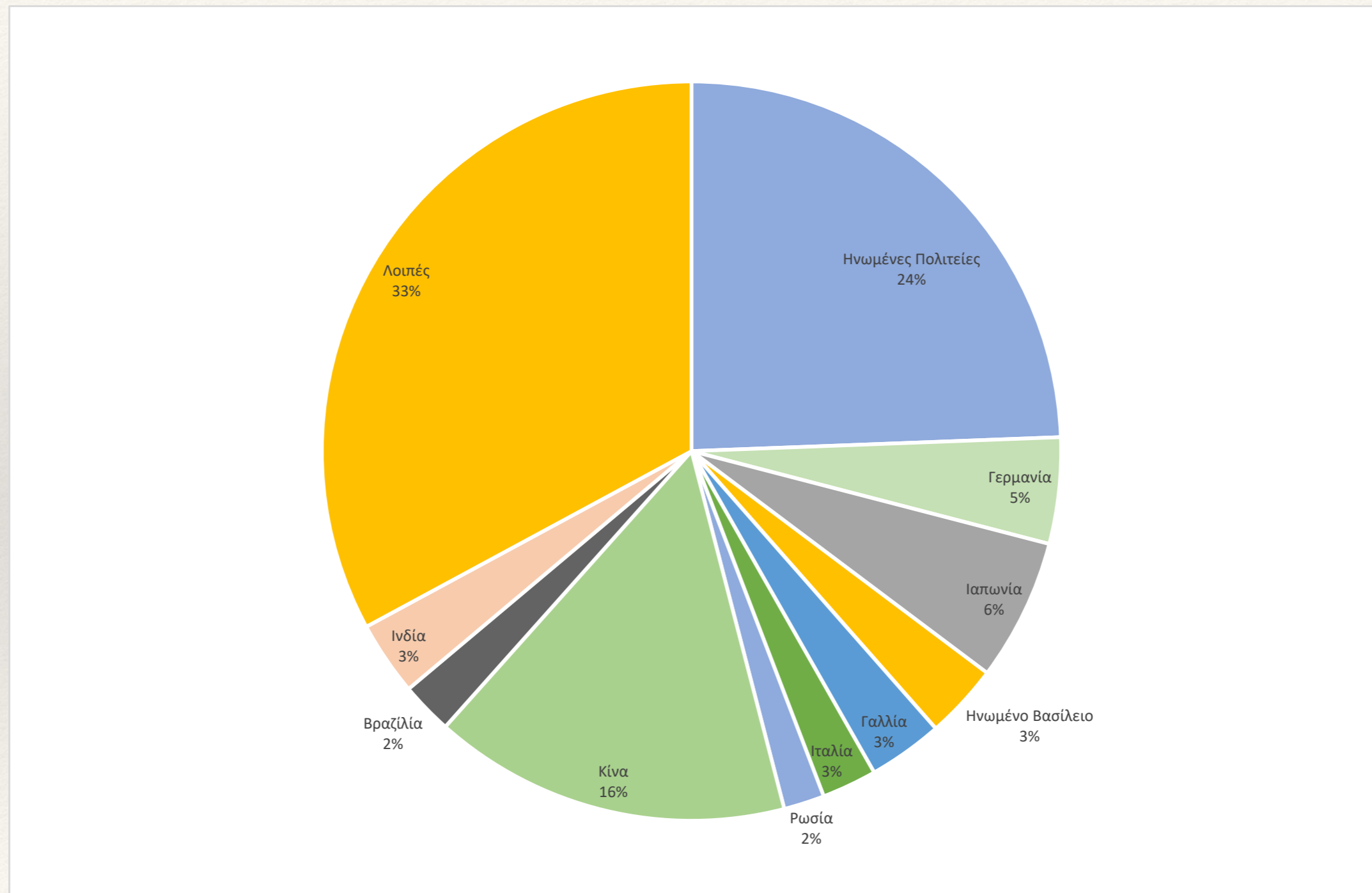
Στις οικονομίες αυτές αντιστοιχεί το 50% του παγκόσμιου πληθυσμού και το 38% της επιφάνειας της γης.

Υπάρχουν ωστόσο μεγάλες οικονομικές διαφορές μεταξύ των οικονομιών υψηλού κατά κεφαλήν εισοδήματος (των λεγομένων και αναπτυγμένων οικονομιών όπως οι ΗΠΑ, οι χώρες της ΕΕ και η Ιαπωνία), των οικονομιών μεσαίου κατά κεφαλήν εισοδήματος (των περισσότερων εκ των λεγομένων και αναδυομένων οικονομιών όπως η Κίνα, η Ινδία, η Ρωσία και η Βραζιλία) και των οικονομιών χαμηλού κατά κεφαλήν εισοδήματος.

Ο Διεθνής Καταμερισμός του Παγκόσμιου Πληθυσμού κατά Χώρα 2018

Ο Διεθνής Καταμερισμός του Παγκόσμιου Εισοδήματος (ΑΕΕ) κατά Χώρα 2018

Η Κατάταξη των Χωρών Ανάλογα με το Κατά Κεφαλήν Εισόδημα (ΑΕΕ)

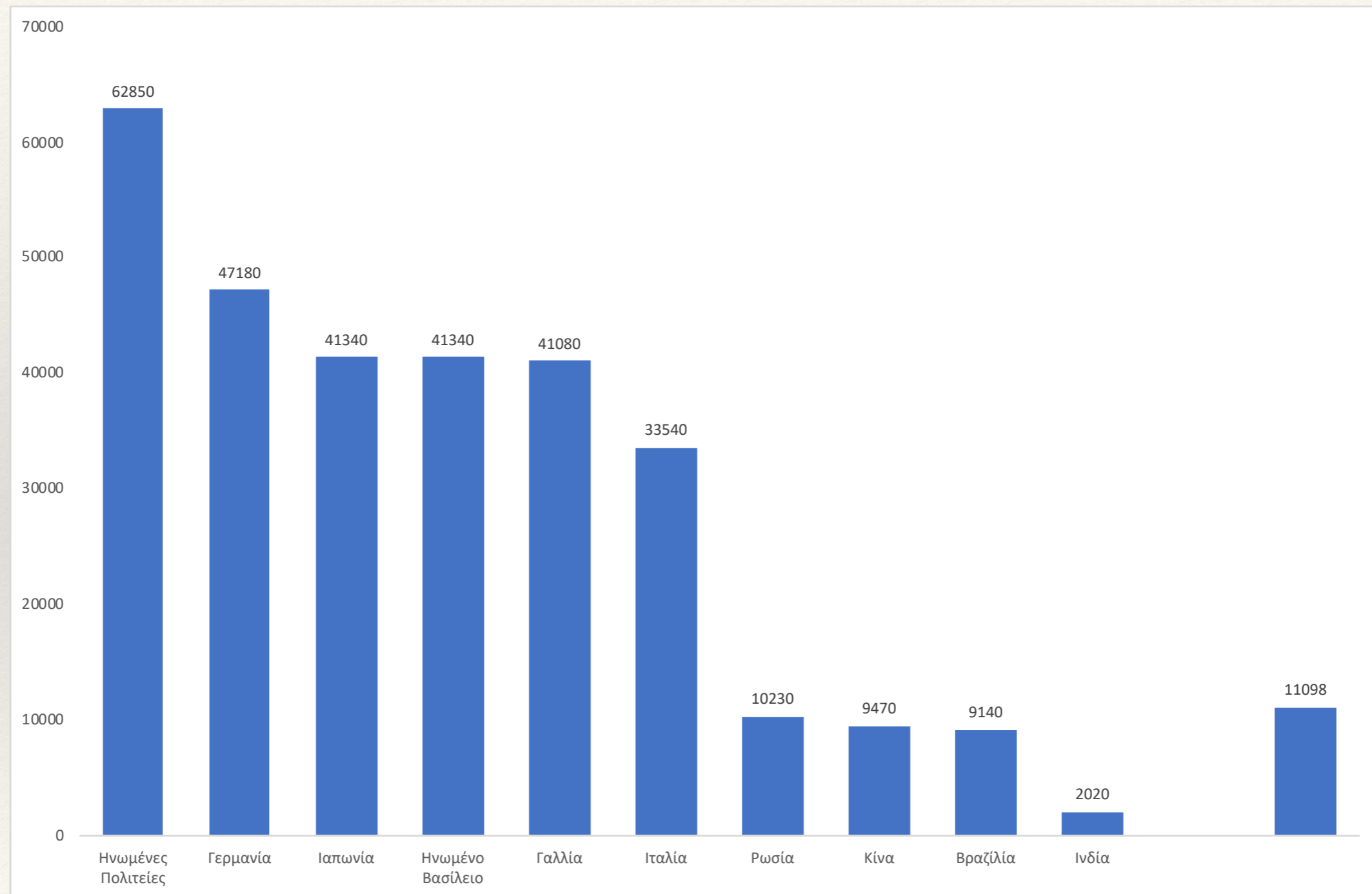
Διεθνώς, οι οικονομίες κατατάσσονται ανάλογα όχι μόνο με το συνολικό εισόδημά τους (ΑΕΕ) αλλά και ανάλογα με το κατά κεφαλήν εισόδημά τους (κατά κεφαλήν ΑΕΕ), το οποίο μετρά τις διαφορές στο βιοτικό επίπεδο των κατοίκων τους.

Υπάρχουν ωστόσο μεγάλες οικονομικές διαφορές μεταξύ των οικονομιών υψηλού κατά κεφαλήν εισοδήματος (των λεγομένων και αναπτυγμένων οικονομιών όπως οι ΗΠΑ, οι χώρες της ΕΕ και η Ιαπωνία), των οικονομιών μεσαίου κατά κεφαλήν εισοδήματος (των περισσοτέρων εκ των λεγομένων και αναδυομένων οικονομιών όπως η Κίνα, η Ινδία, η Ρωσία και η Βραζιλία) και των οικονομιών χαμηλού κατά κεφαλήν εισοδήματος.

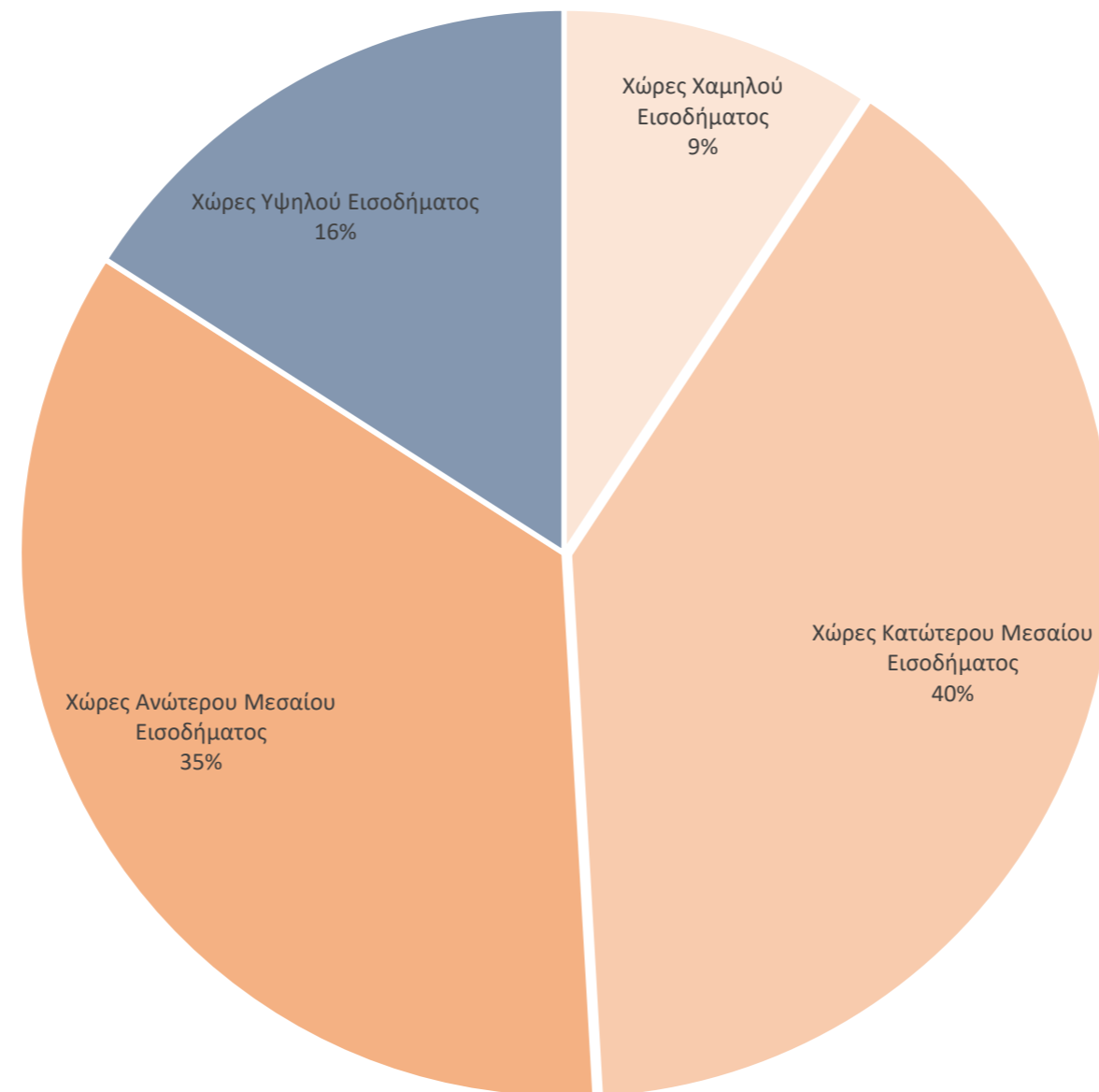
Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, για το 2020, ως οικονομίες χαμηλού εισοδήματος ορίζονται οι οικονομίες με κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (ΑΕΕ) ύψους \$1.025 ή λιγότερο το 2018. Ως οικονομίες κατώτερου μεσαίου εισοδήματος είναι εκείνες με κατά κεφαλήν ΑΕΕ μεταξύ \$1.026 και \$3.995, ως οικονομίες ανώτερου μεσαίου εισοδήματος εκείνες με κατά κεφαλήν ΑΕΕ μεταξύ \$3,996 και \$12,375 δολαρίων, και ως οι οικονομίες υψηλού εισοδήματος αυτές με κατά κεφαλήν ΑΕΕ ύψους \$12.376 ή περισσότερο.

Το ΑΕΕ υπολογίζεται με τη μέθοδο Atlas της Παγκόσμιας Τράπεζας, η οποία περιορίζει τις επιπτώσεις των διακυμάνσεων των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

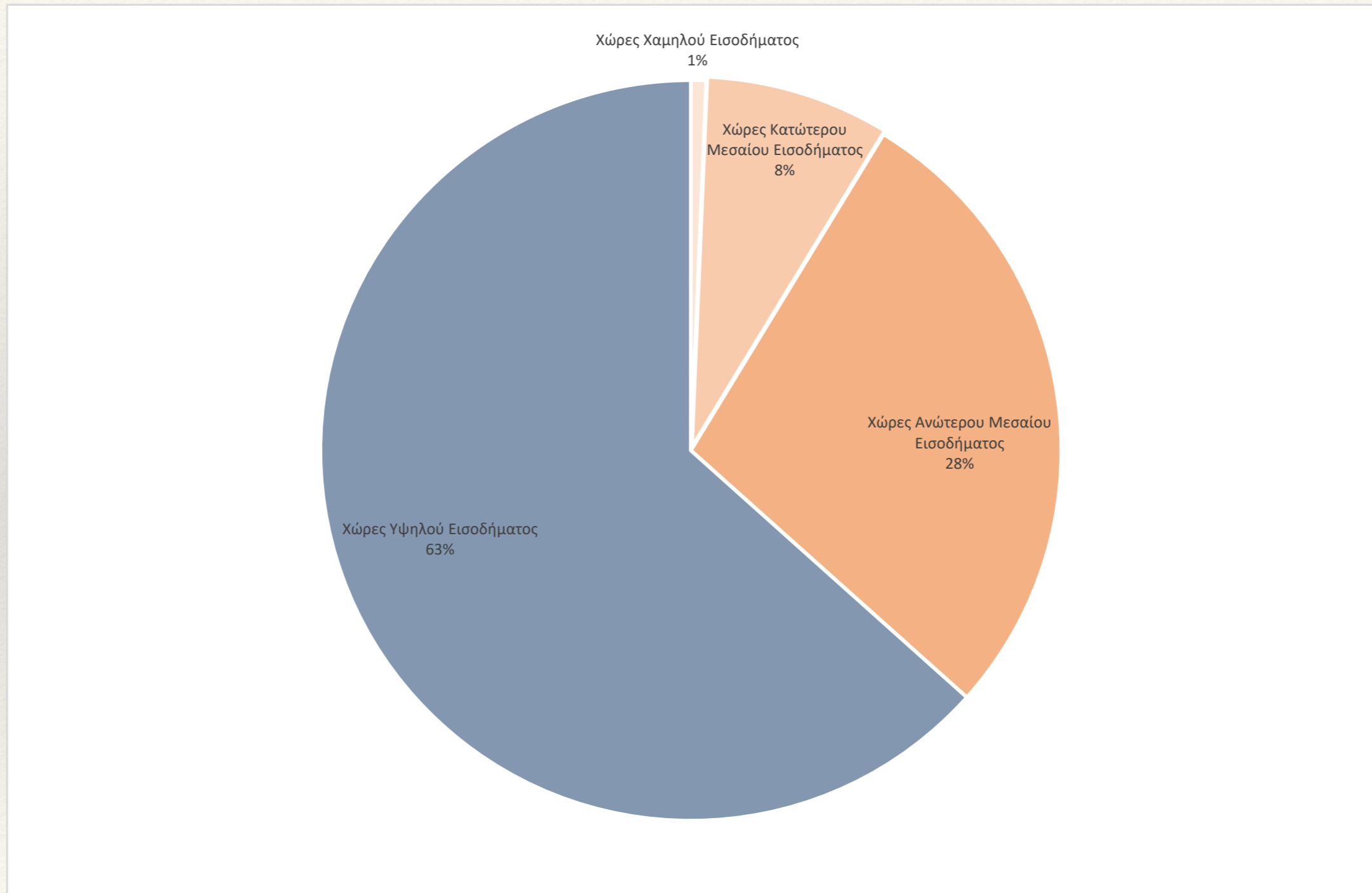
Η Κατάταξη των Μεγαλυτέρων Οικονομιών Σύμφωνα με το κατά Κεφαλή Εισόδημα (ΑΕΕ) κατά το 2018

Ο Διεθνής Καταμερισμός του Πληθυσμού κατά Κατηγορία Χώρας 2018

Ο Διεθνής Καταμερισμός του Εισοδήματος (ΑΕΕ) κατά Κατηγορία Χώρας, 2018

Η Αυξανόμενη Σημασία των Αναδυομένων Οικονομιών

Το 63,4% του παγκόσμιου ΑΕΠ παράγεται στις οικονομίες υψηλού εισοδήματος (αναπτυγμένες οικονομίες), στις οποίες όμως αντιστοιχεί μόλις το 15,9% του παγκόσμιου πληθυσμού.

Το 27,9% του παγκόσμιου ΑΕΠ παράγεται σε οικονομίες ανώτερου μεσαίου εισοδήματος στις οποίες αντιστοιχεί το 35,5% του παγκόσμιου πληθυσμού.

Το 8,1% του παγκόσμιου ΑΕΠ παράγεται σε οικονομίες κατώτερου μεσαίου εισοδήματος στις οποίες αντιστοιχεί το 39,8% του παγκόσμιου πληθυσμού.

Μόλις το 0,7% του παγκόσμιου ΑΕΠ παράγεται σε οικονομίες χαμηλού εισοδήματος στις οποίες αντιστοιχεί το 9,3% του παγκόσμιου πληθυσμού.

Οι οικονομίες μεσαίου εισοδήματος συχνά καλούνται και αναδυόμενες οικονομίες, οι οποίες αναπτύσσονται με υψηλότερους μέσους ρυθμούς από ότι οι αναπτυγμένες οικονομίες. Το συνολικό τους ΑΕΕ αντιστοιχεί πλέον στο 36% του παγκόσμιου ΑΕΠ και συνεχώς αυξάνεται.

Η Ελλάδα στην Παγκόσμια Οικονομία 2018

Η Ελλάδα με πληθυσμό 10,7 εκατομμυρίων κατοίκων αποτελεί το 0,14% του παγκόσμιου πληθυσμού.

Η έκταση της Ελλάδας είναι 132 τετραγωνικά χιλιόμετρα και αποτελεί το 0,10% της επιφάνειας της γης.

Το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (ΑΕΕ) της Ελλάδας, ύψους \$210,2 δις αποτελεί το 0,25% του παγκόσμιου ΑΕΕ.

Η Ελλάδα ανήκει στις οικονομίες υψηλού εισοδήματος, με κατά κεφαλήν ΑΕΕ ύψους \$19.600 το οποίο είναι υψηλότερο κατά 76,6% από τον παγκόσμιο μέσο όρο.

Το Διεθνές Εμπόριο

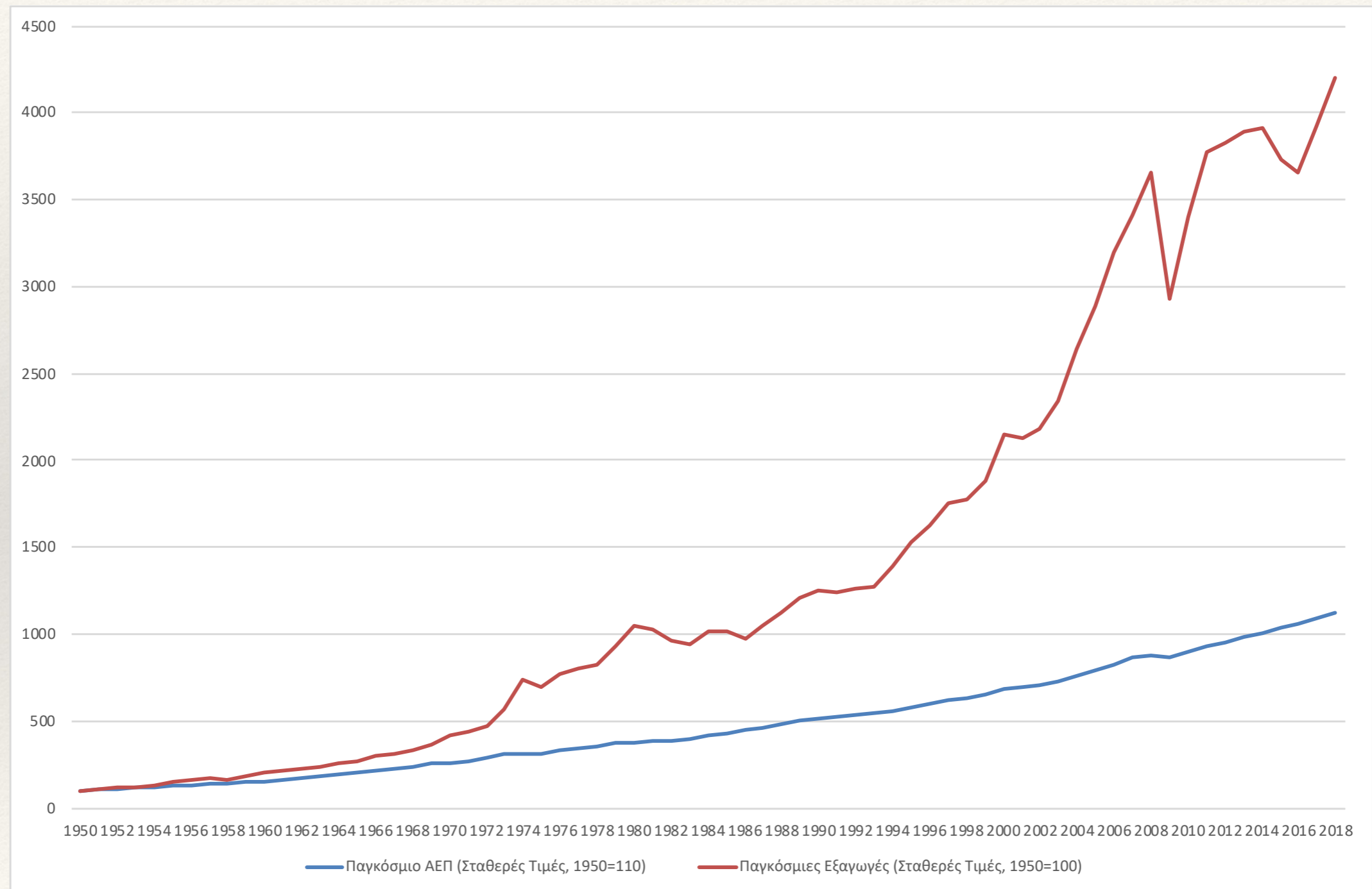

Οι παγκόσμιες εξαγωγές αγαθών ανήλθαν το 2018 σε \$19,6 τρισεκατομμύρια και οι εξαγωγές υπηρεσιών ανήλθαν σε \$5,9 τρισεκατομμύρια, καλύπτοντας συνολικά περίπου το 30% του παγκόσμιου ΑΕΠ.

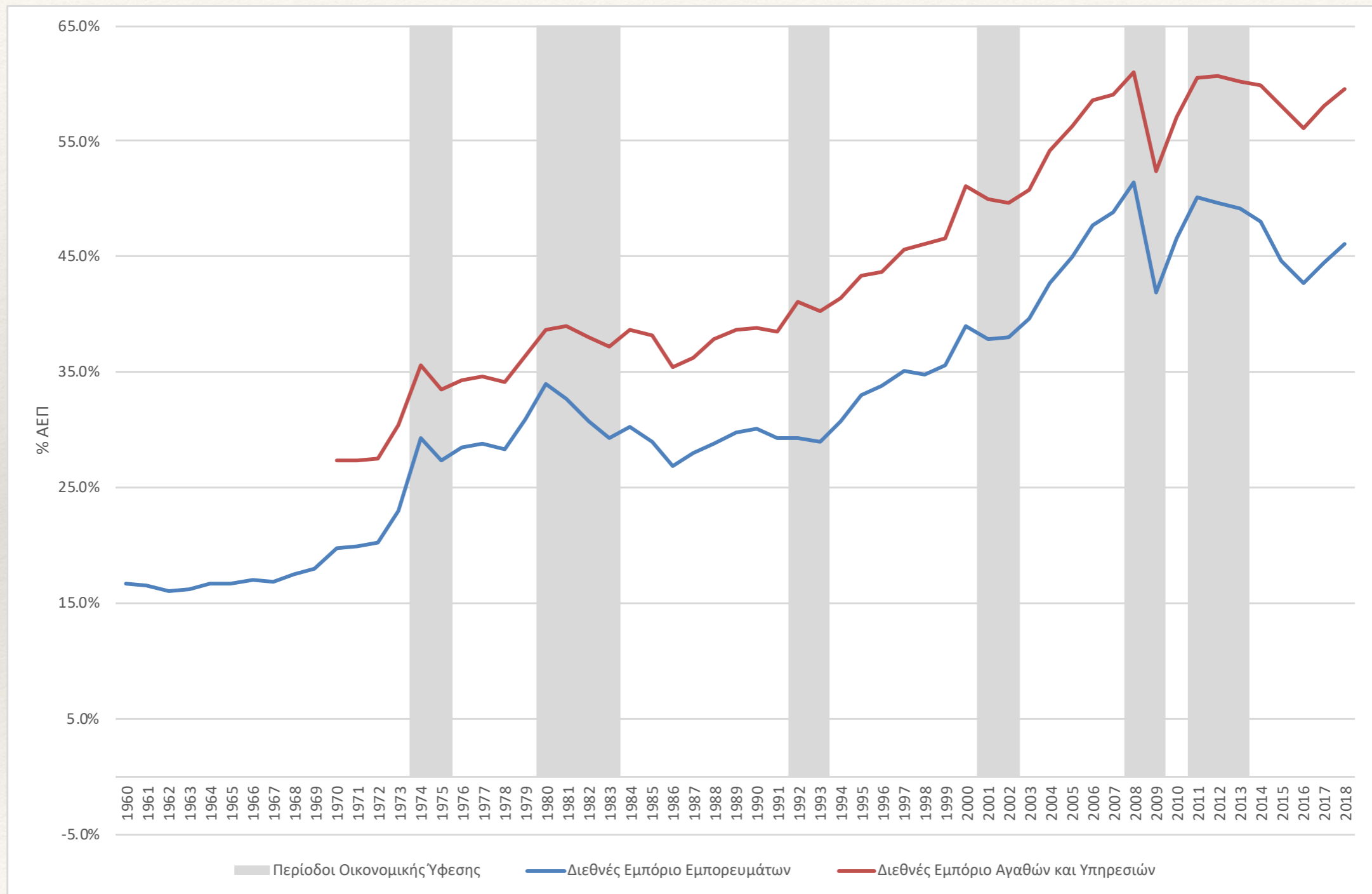
Μεταξύ 1950 και 2018 ο όγκος του παγκόσμιου ΑΕΠ ανέβηκε περίπου 11 φορές (μέσος ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης 3,6%), ενώ ο όγκος των παγκόσμιων εξαγωγών αγαθών ανέβηκε κατά περίπου 42 φορές (μέσος ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης 5,9%).

Στα τελευταία εβδομήντα χρόνια, η σημασία του διεθνούς εμπορίου για την παγκόσμια οικονομία έχει υπερτριπλασιαστεί. Αυτή είναι η μία πλευρά της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης.

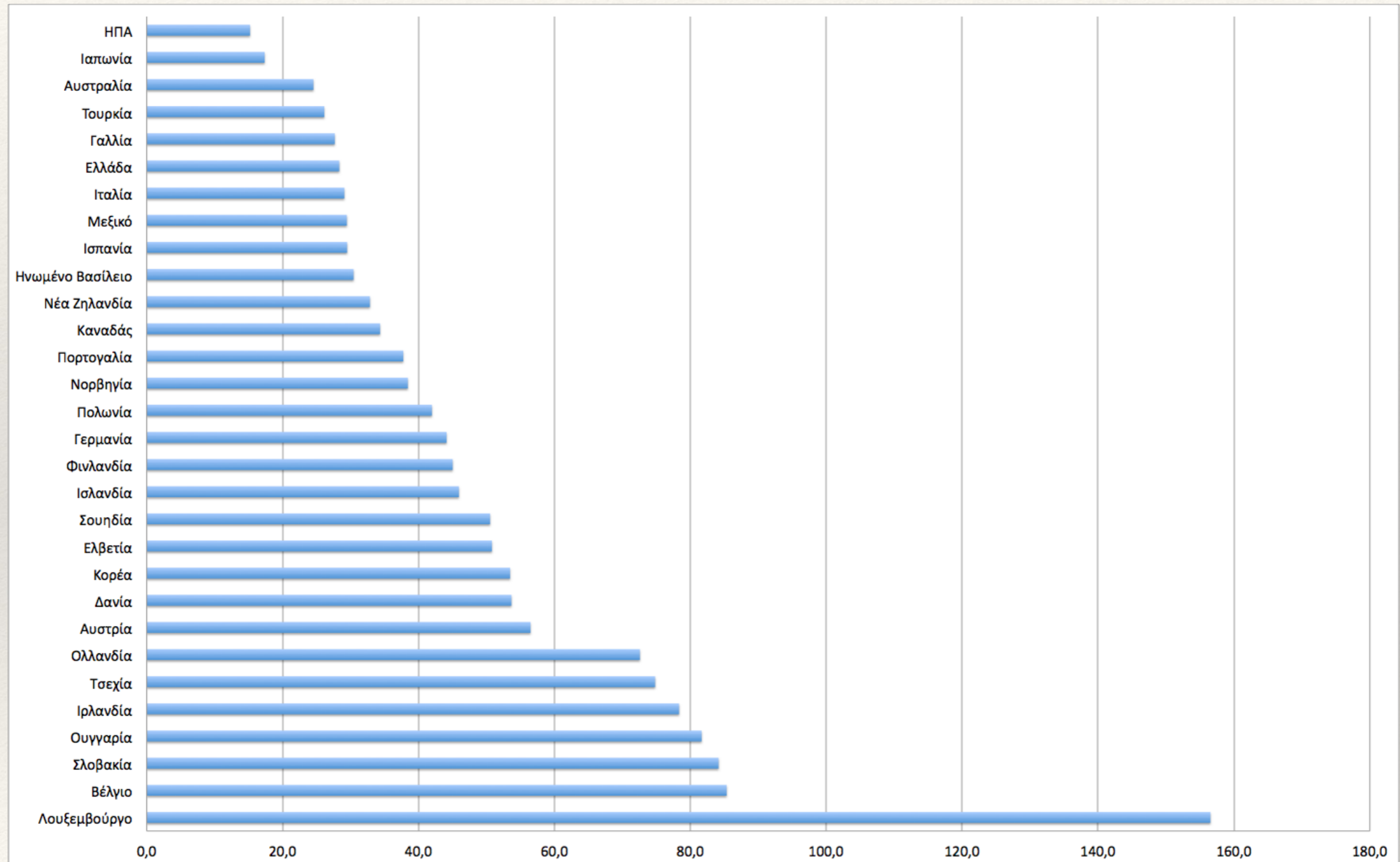
Όγκος Παγκόσμιων Εξαγωγών Αγαθών και Παγκόσμιου ΑΕΠ 1950=100

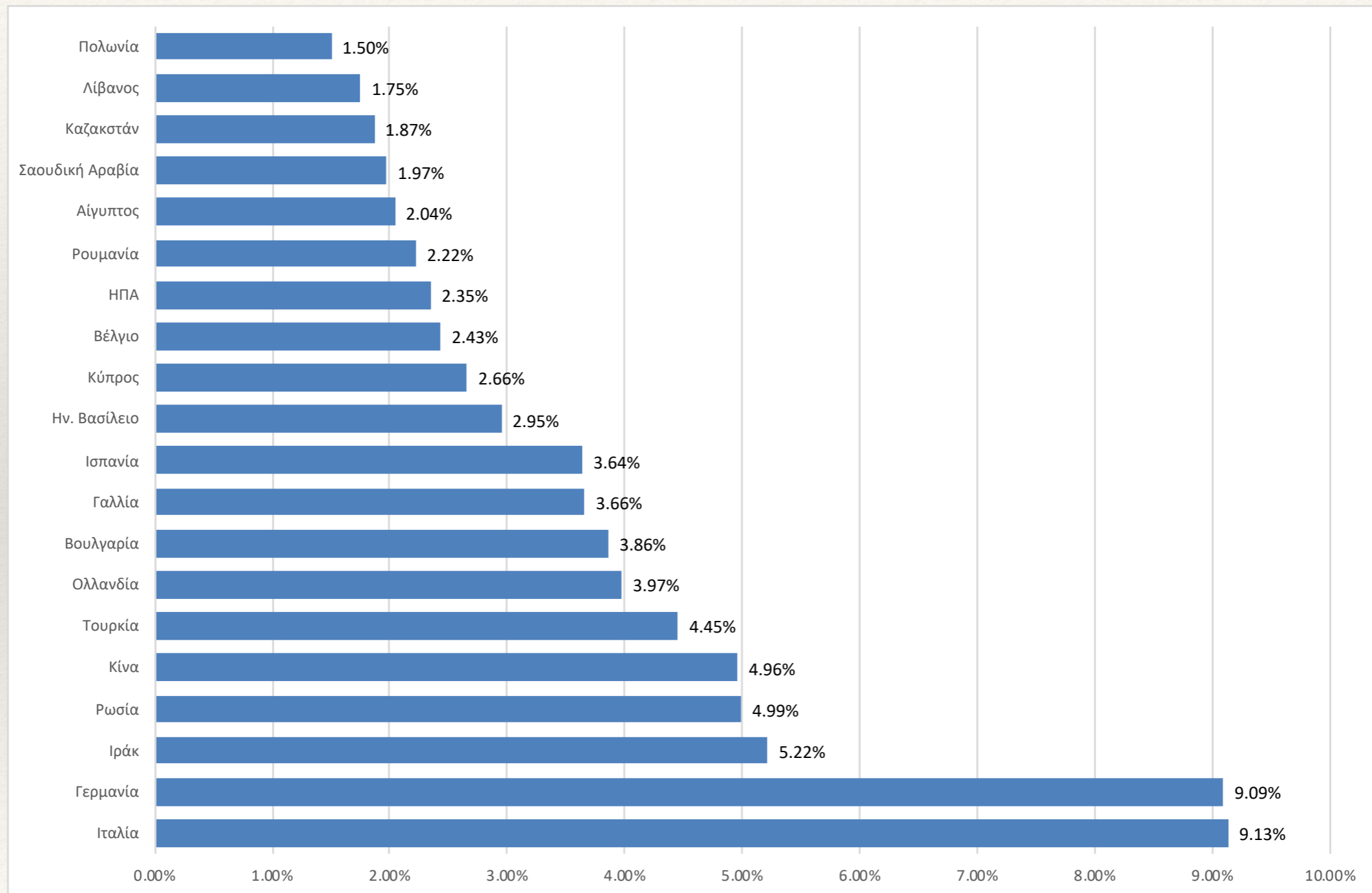
Ποσοστό Παγκόσμιου Εμπορίου στο ΑΕΠ 1960-2018

Η Σημασία του Διεθνούς Εμπορίου για 30 Οικονομίες (μέσος όρος εξαγωγών/εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών ως % ΑΕΠ, 2008)

Οι Κυριότεροι Εμπορικοί Εταίροι της Ελλάδας (Ποσοστό του Εξωτερικού Εμπορίου, 2018)

Το Εξωτερικό Εμπόριο της Ελλάδας κατά Χώρα

Το 30% του εξωτερικού εμπορίου της Ελλάδας είναι με πέντε από τις μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ιταλία, Γερμανία, Ολλανδία, Γαλλία και Ισπανία).

Το 14% του εξωτερικού εμπορίου της Ελλάδας είναι με χώρες που εξάγουν καύσιμα, όπως πετρέλαιο και φυσικό αέριο (Ιρακ, Ρωσία, Σαουδική Αραβία, Ιράν).

Το 23% είναι με χώρες που εξάγουν άλλες πρώτες ύλες

Το εξωτερικό εμπόριο με γειτονικές χώρες, τη Βουλγαρία, την Τουρκία, την Κύπρο, τη Ρουμανία, τη Βόρεια Μακεδονία, την Αλβανία και τη Σερβία φθάνει το 16% του συνολικού εξωτερικού εμπορίου της Ελλάδας

Παρά το μέγεθος των οικονομιών των ΗΠΑ, της Κίνας και της Ιαπωνίας, λιγότερο από το 8% του διεθνούς εμπορίου της Ελλάδας γίνεται με αυτούς τους παγκόσμιους γίγαντες

Διάρθρωση του Εξωτερικού Εμπορίου της Ελλάδας

Το 2010, το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών αγαθών ήταν αξίας περίπου \$21 δις (7% του ΑΕΠ), ενώ το σύνολο των εισαγωγών ήταν τριπλάσιας αξίας, περίπου \$63 δις (21% του ΑΕΠ). Η Ελλάδα διαχρονικά παρουσιάζει ένα μεγάλη εμπορικό έλλειμμα.

Μεγάλο μέρος των ελληνικών εξαγωγών αγαθών αποτελείται από τρόφιμα και αγροτικά προϊόντα (27% του συνόλου), αλλά το μεγαλύτερο (49% του συνόλου) αποτελείται από προϊόντα μεταποίησης.

Στις εισαγωγές, τα προϊόντα μεταποίησης έχουν σαφώς τη μερίδα του λέοντος (σχεδόν 60%) και ακολουθούν τα καύσιμα και οι πρώτες ύλες (27% περίπου).

Εμπορικό Ισοζύγιο και Ισοζύγιο Υπηρεσιών

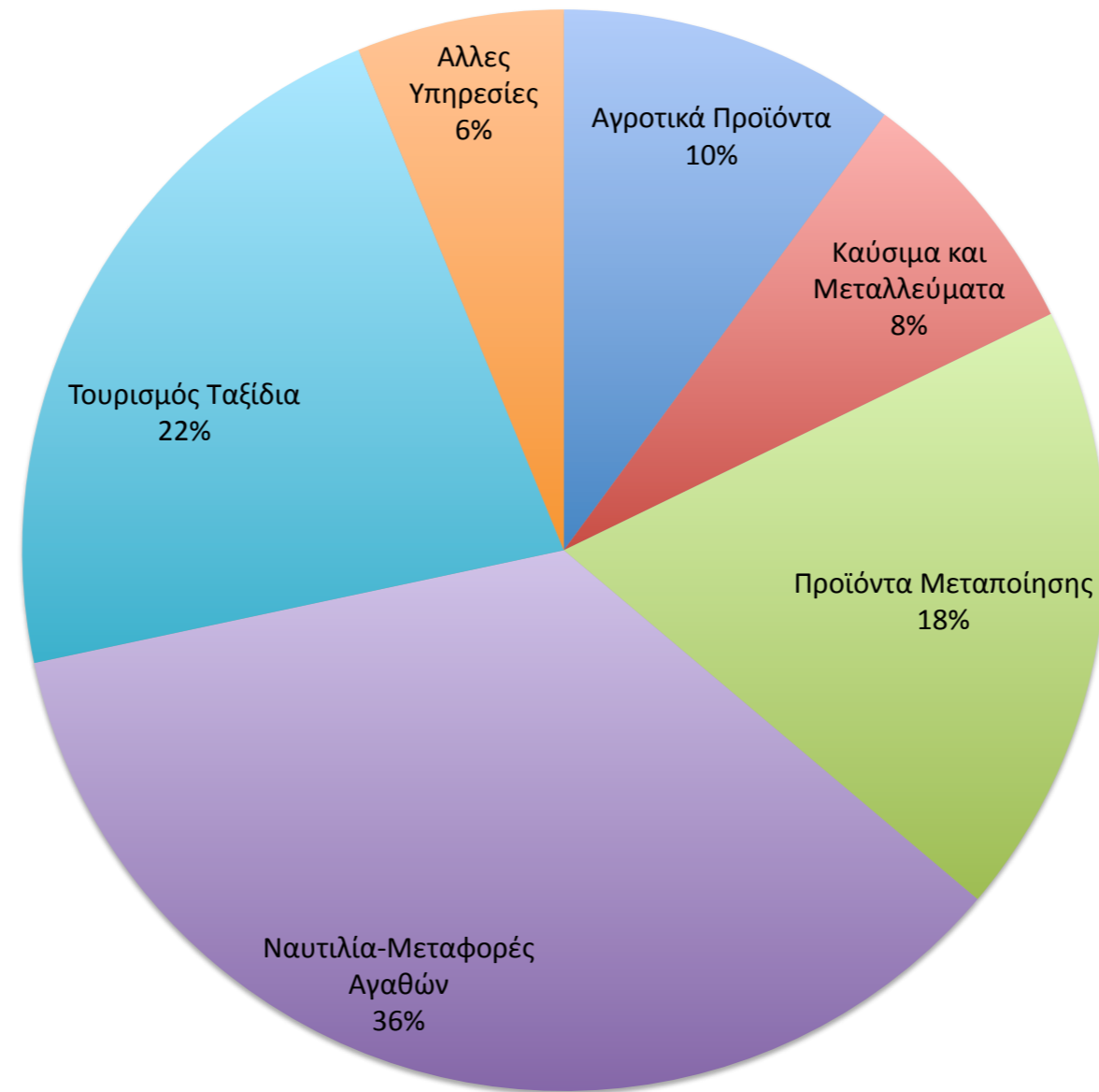
Σε αντίθεση με το εμπορικό ισοζύγιο, η Ελλάδα παρουσιάζει πλεόνασμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών.

Το σύνολο των εξαγωγών υπηρεσιών κατά το 2010 ανήλθε σε \$37 δις περίπου (12% του ΑΕΠ), ενώ οι εισαγωγές υπηρεσιών ανήλθαν σε περίπου \$19 δις (6% του ΑΕΠ).

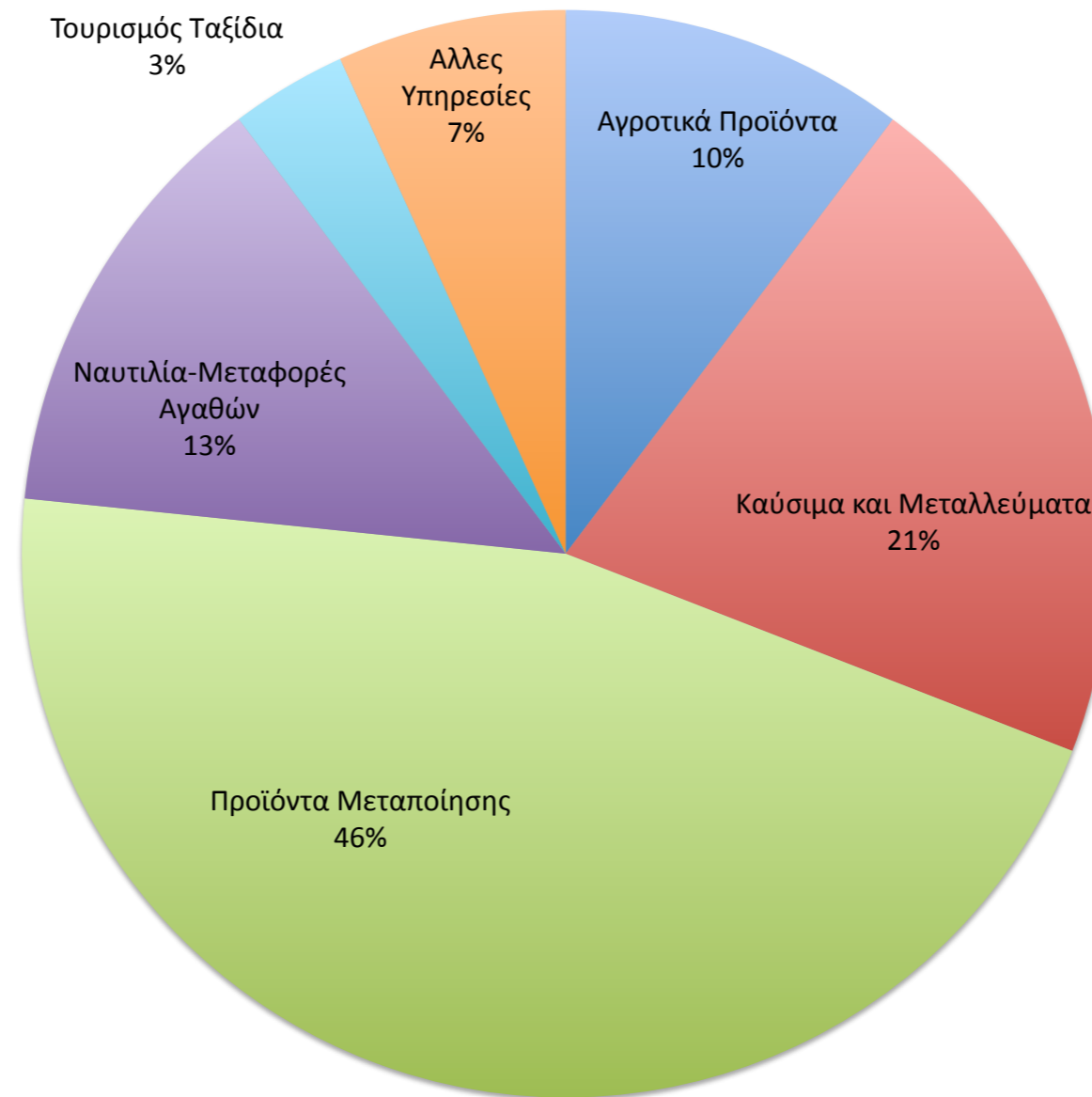
Τη μερίδα του λέοντος στις εξαγωγές υπηρεσιών κατέχει η ναυτιλία και οι λοιπές διεθνείς μεταφορές (55% του συνόλου περίπου), ακολουθούμενη από τον τουρισμό (35%).

Κατά συνέπεια, η Ελλάδα εξάγει κυρίως υπηρεσίες, και δευτερευόντως βιομηχανικά και αγροτικά προϊόντα, ενώ εισάγει κυρίως βιομηχανικά προϊόντα και καύσιμα και μεταλλεύματα, και δευτερευόντως υπηρεσίες και αγροτικά προϊόντα.

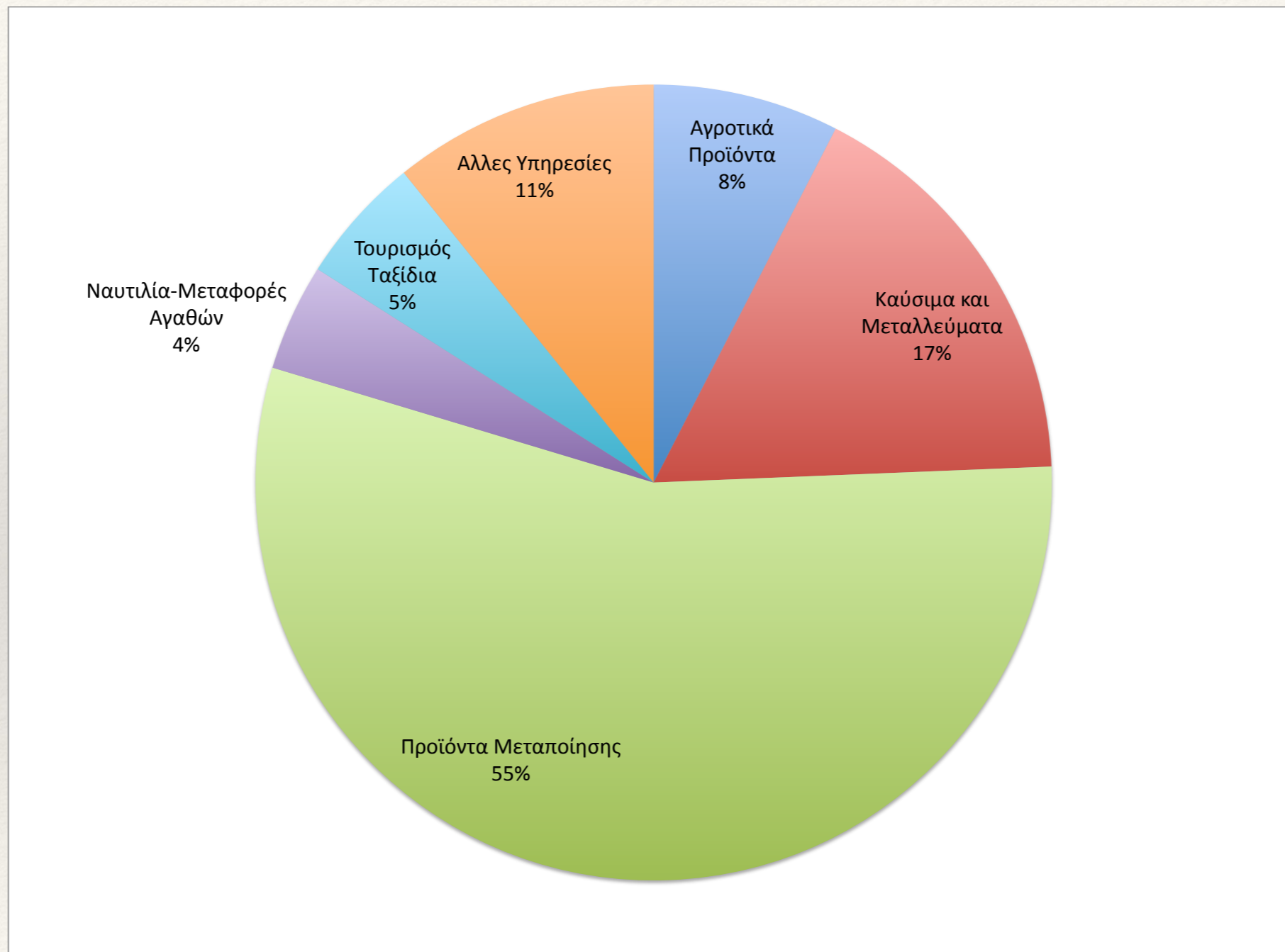
Η Διάρθρωση των Ελληνικών Εξαγωγών Αγαθών και Υπηρεσιών, 2010

Η Διάρθρωση των Ελληνικών Εισαγωγών Αγαθών και Υπηρεσιών, 2010

Η Διάρθρωση των Παγκόσμιων Εξαγωγών Αγαθών και Υπηρεσιών 2010

Εξηγήσεις της Διάρθρωσης του Διεθνούς Εμπορίου

Κάποια χαρακτηριστικά της διάρθρωσης του εμπορίου είναι εύκολο να εξηγηθούν με βάση τη γεωγραφική απόσταση μεταξύ των οικονομιών, το κλίμα και τους φυσικούς πόρους.

Αναφορικά με το εμπόριο αγροτικών και βιομηχανικών προϊόντων η κυρίαρχη θεώρηση, η οποία οφείλεται στον Ricardo, τονίζει τις διεθνείς διαφορές στην παραγωγικότητα της εργασίας μεταξύ των διαφόρων κλάδων (συγκριτικά πλεονεκτήματα)

Μία εναλλακτική θεώρηση, που οφείλεται στους Heckscher και Ohlin, τονίζει την αλληλεπίδραση μεταξύ των σχετικών ποσοτήτων των παραγωγικών συντελεστών (εργασίας, κεφαλαίου και γης) που υπάρχουν σε μία χώρα, και των σχετικών χρήσεων των παραγωγικών συντελεστών στην παραγωγή των διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών.

Πρόσφατες θεωρήσεις τονίζουν τις εξωτερικότητες, τις αύξουσες αποδόσεις κλίμακας, την ολιγοπωλιακή διάρθρωση και το μονοπωλιακό ανταγωνισμό. Οι θεωρήσεις αυτές μπορούν να εξηγήσουν και το ενδοκλαδικό εμπόριο, σε αντίθεση με τις προηγούμενες θεωρήσεις.

Το Ζήτημα του Προστατευτισμού

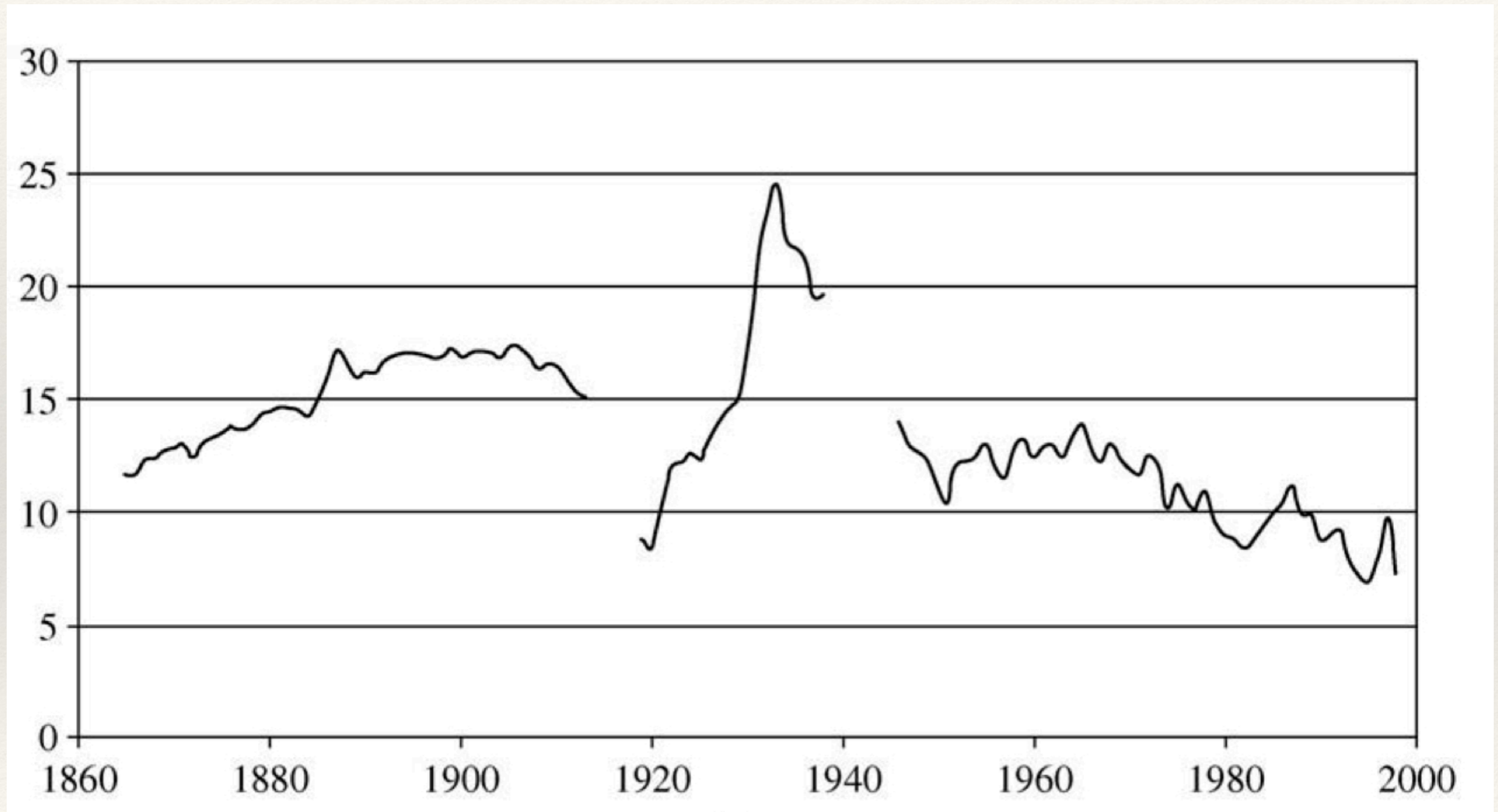
Η θεωρία του διεθνούς εμπορίου αποφαίνεται γενικώς κατά του προστατευτισμού και υπέρ του ελευθέρου εμπορίου.

Το διεθνές εμπόριο ευνοεί όλες τις χώρες που μετέχουν σε αυτό. Το ίδιο συμβαίνει και με όλες τις άλλες μορφές διεθνών ανταλλαγών, όπως η μετανάστευση και οι κινήσεις κεφαλαίου.

Ωστόσο, το διεθνές εμπόριο και οι διεθνείς ανταλλαγές προκαλούν συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ κοινωνικών ομάδων εντός των διαφόρων χωρών.

Αυτοί που πλήττονται επιζητούν τον προστατευτισμό.

Μέση Παγκόσμια Δασμολογική Προστασία (Δασμοί/Αξία Εισαγωγών % για 35 χώρες)

Η Διεθνής Μετανάστευση

Το 2010, 214 εκατομμύρια άνθρωποι (3% του παγκόσμιου πληθυσμού) ήταν μετανάστες, κατοικούσαν δηλαδή σε χώρες άλλες από αυτές στις οποίες είχαν γεννηθεί.

Το 57% των μεταναστατών ζουν σε χώρες υψηλού εισοδήματος, και αντιστοιχούν στο 10% περίπου του συνολικού πληθυσμού αυτών των χωρών.

Οι ΗΠΑ αποτελούν τη χώρα υποδοχής του μεγαλύτερου αριθμού μεταναστών από οποιαδήποτε άλλη χώρα, ενώ έξι από τις δέκα χώρες με το μεγαλύτερο αριθμό μεταναστών βρίσκονται στην Ευρώπη (Γαλλία, Γερμανία, Ρωσία, Ισπανία, Ουκρανία και Ηνωμένο Βασίλειο).

Σε ορισμένες μικρές χώρες υψηλού εισοδήματος, οι μετανάστες αντιπροσωπεύουν πολύ περισσότερο από το μισό συνολικό πληθυσμό (Κατάρ 86,5%, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα 70% και Κουβέιτ 68,8%).

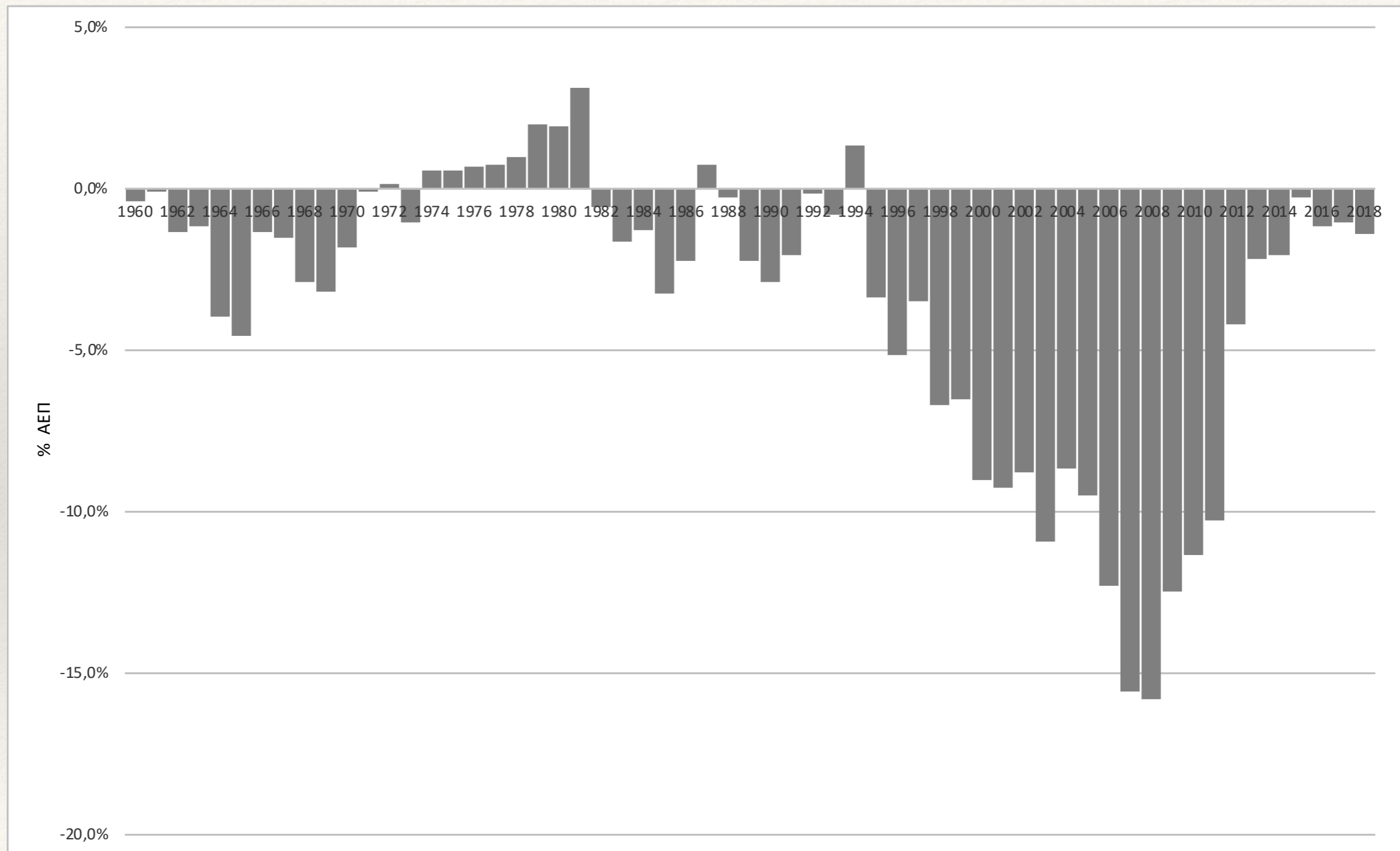
Το Ισοζύγιο Πληρωμών και το Διαχρονικό Εμπόριο

Μία θεμελιώδης διαφορά μεταξύ ανοικτών και κλειστών οικονομιών, είναι ότι σε μία ανοικτή οικονομία, οι εγχώριες επενδύσεις μπορούν να διαφέρουν από τις εγχώριες αποταμιεύσεις.

Όταν οι εγχώριες αποταμιεύσεις υπερβαίνουν τις εγχώριες επενδύσεις, δημιουργείται πλεόνασμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, ενώ όταν συμβαίνει το αντίθετο δημιουργείται αντίστοιχο έλλειμμα.

Η δυνατότητα πρόσβασης στις διεθνείς κεφαλαιαγορές για να χρηματοδοτηθούν τα ελλείμματα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (ή για να επενδυθούν τα πλεονάσματα) καλείται *διαχρονικό εμπόριο* (επενδύσεων και αποταμιεύσεων), και είναι ένα από τα βασικά αντικείμενα της διεθνούς μακροοικονομικής.

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών της Ελλάδας, 1960-2018 (% του ΑΕΠ)

Οι Διεθνείς Κινήσεις Κεφαλαίου

Το 2010 το απόθεμα των συσσωρευμένων παγκόσμιων άμεσων ξένων επενδύσεων έφθασε τα \$19,9 τρισεκατομμύρια, αντιπροσωπεύοντας το 31,5% του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Ο συσσωρευμένος διεθνής δανεισμός στα τέλη του 2010 ανερχόταν σε 20,9 τρις δολάρια ΗΠΑ (\$20893 δις), αντιπροσωπεύοντας το 34,1% του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Ο ημερήσιος όγκος των συναλλαγών στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος έφθασε τον Απρίλιο του 2010 τα \$4 τρισεκατομμύρια. Σε ετήσια βάση το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε \$1200 τρισεκατομμύρια, είκοσι (20) σχεδόν φορές μεγαλύτερο από τον όγκο του παγκοσμίου ΑΕΠ.

Διεθνής Μικροοικονομική

Η πρώτη ενότητα ερωτημάτων που θα εξετάσουμε αφορά στο διεθνές εμπόριο, δηλαδή στην ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών μεταξύ των διαφόρων χωρών.

Επιπλέον θα εξετάσουμε τους προσδιοριστικούς παράγοντες αλλά και τις επιπτώσεις της διεθνούς μετανάστευσης και των άμεσων ξένων επενδύσεων.

Τα ζητήματα αυτά ανήκουν στο πεδίο της λεγόμενης διεθνούς μικροοικονομικής, η οποία βασίζεται σε υποδείγματα τόσο γενικής όσο και μερικής ισορροπίας στις διάφορες αγορές.

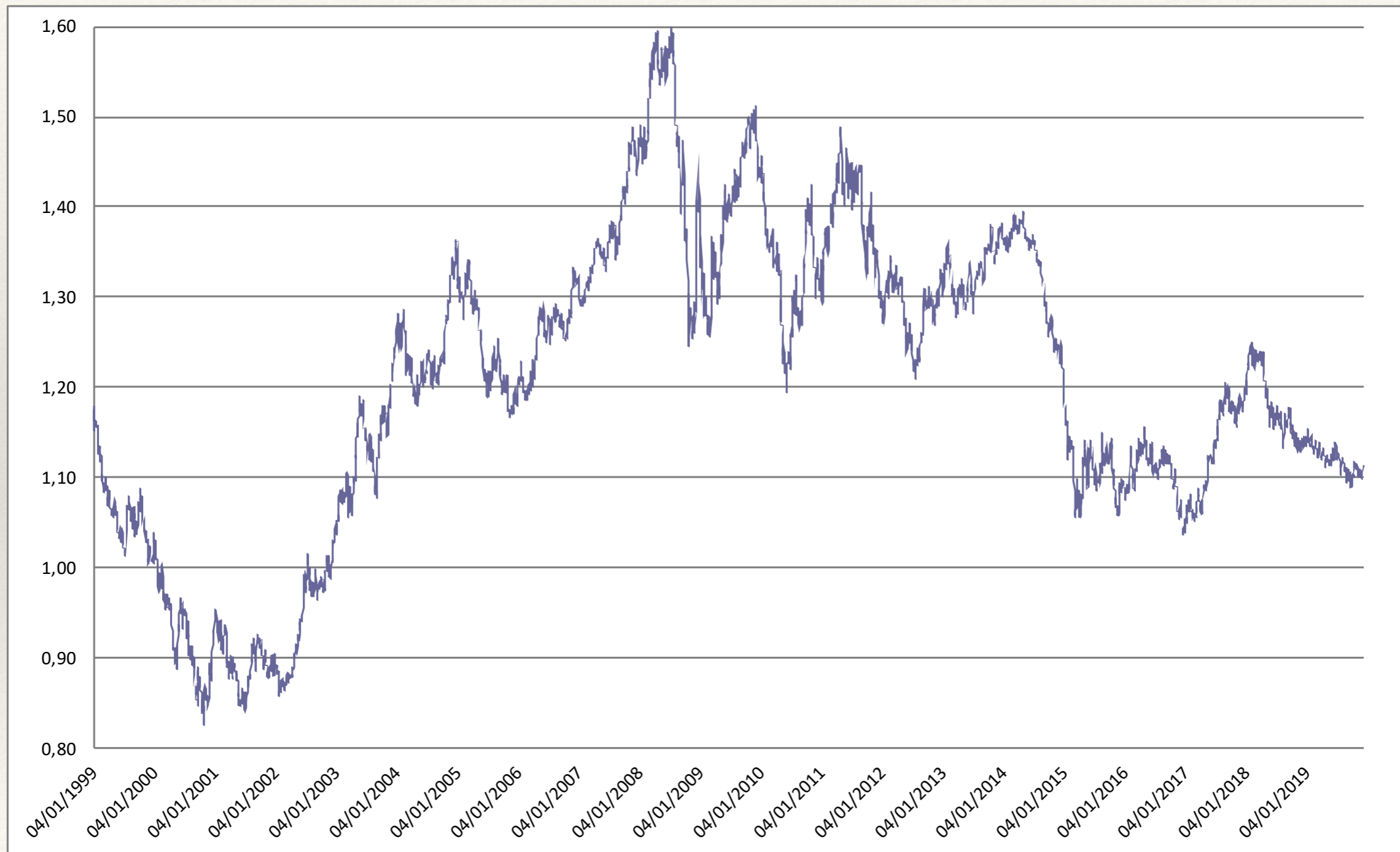
Διεθνείς Χρηματαγορές και Συναλλαγματικές Ισοτιμίες

Βασική διαφορά μεταξύ της διεθνούς οικονομίας και των εθνικών οικονομιών η ταυτόχρονη συνύπαρξη πολλών νομισμάτων, και όχι μόνον ενός, όπως κατά τεκμήριο συμβαίνει στις εθνικές οικονομίες.

Οι σχετικές τιμές αυτών των νομισμάτων (συναλλαγματικές ισοτιμίες) αλλάζουν συνεχώς στο σημερινό σύστημα των κυμαινομένων ισοτιμιών, και σε πολλές περιστάσεις δραστικά.

Οι μεταβολές στις ονομαστικές συναλλαγματικές ισοτιμίες είναι πολύ στενά συνδεδεμένες με τις μεταβολές στις πραγματικές συναλλαγματικές ισοτιμίες, που δεν είναι παρά τα σχετικά επίπεδα τιμών (ή μοναδιαίου κόστους εργασίας) δύο χωρών εκπεφρασμένα σε κοινό νόμισμα.

Η Ονομαστική Ισοτιμία Ευρώ Δολαρίου

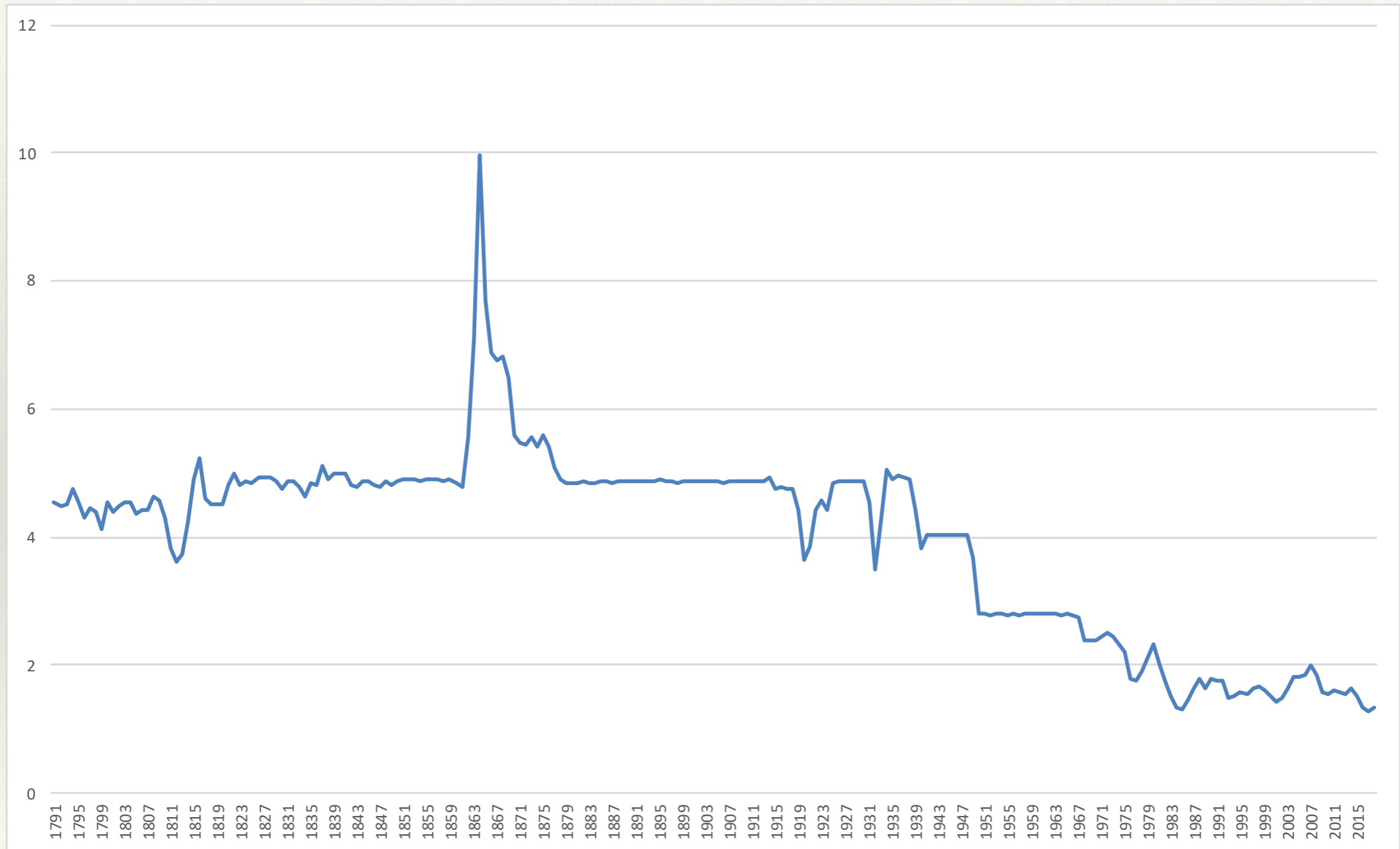

Σταθερές και Κυμαινόμενες Ισοτιμίες

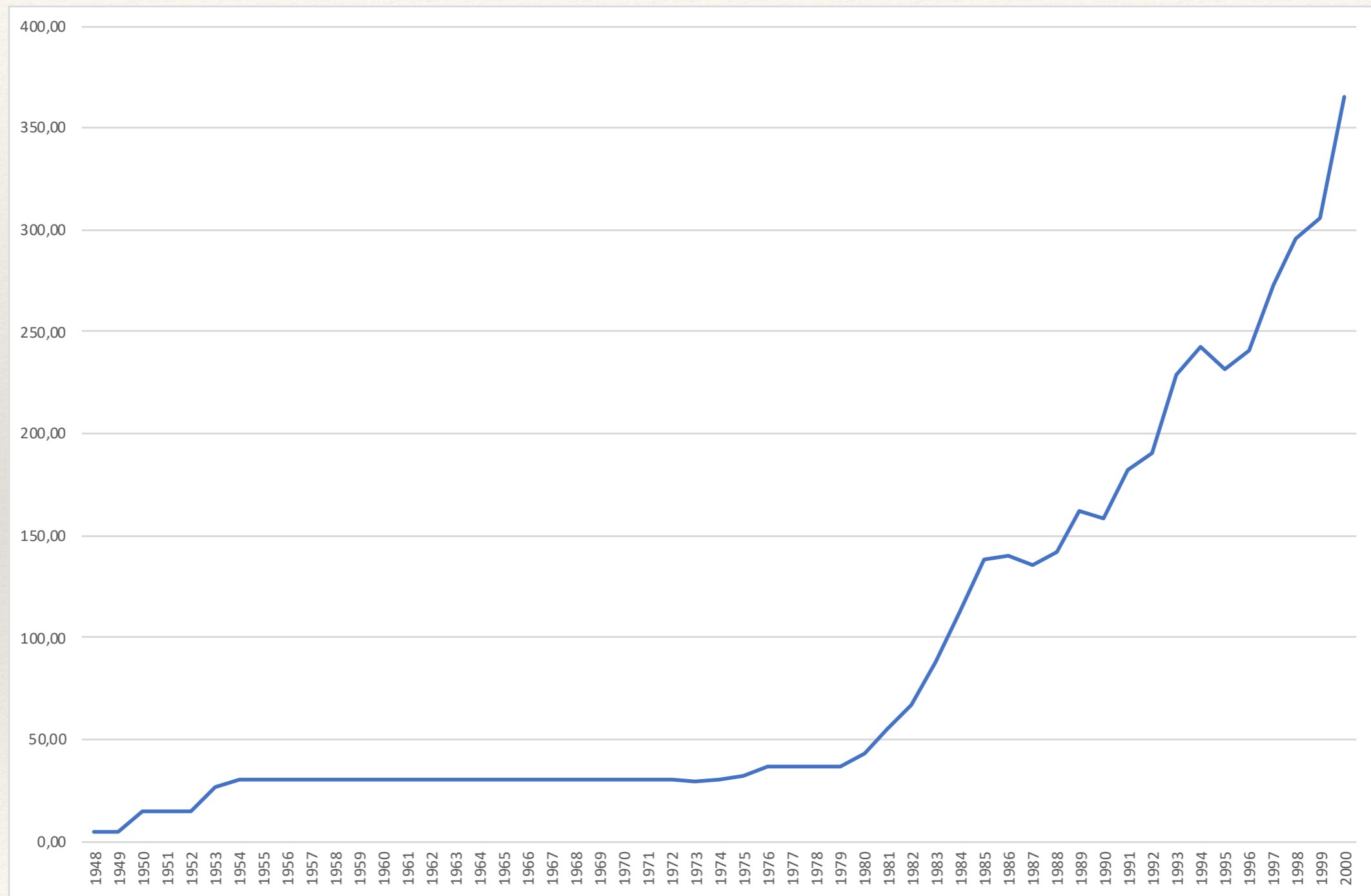
Στη πράξη σήμερα, οι ΗΠΑ, η Ευρωζώνη, η Ιαπωνία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ελβετία έχουν επιλέξει ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων και εγχώρια νομισματική αυτονομία, με αποτέλεσμα κυμαινόμενες ισοτιμίες, ενώ η Κίνα έχει επιλέξει συναλλαγματικούς περιορισμούς ώστε να συνδυάσει ελεγχόμενες ισοτιμίες με εγχώρια νομισματική αυτονομία.

Στα συστήματα σταθερών ισοτιμιών, ο απαιτούμενος βαθμός συνεργασίας μεταξύ των κεντρικών τραπεζών και των κυβερνήσεων των κύριων οικονομιών είναι υψηλός, καθώς απαιτείται συντονισμός των νομισματικών, αλλά και των δημοσιονομικών τους πολιτικών, προκειμένου να διατηρηθεί και να λειτουργήσει το σύστημα.

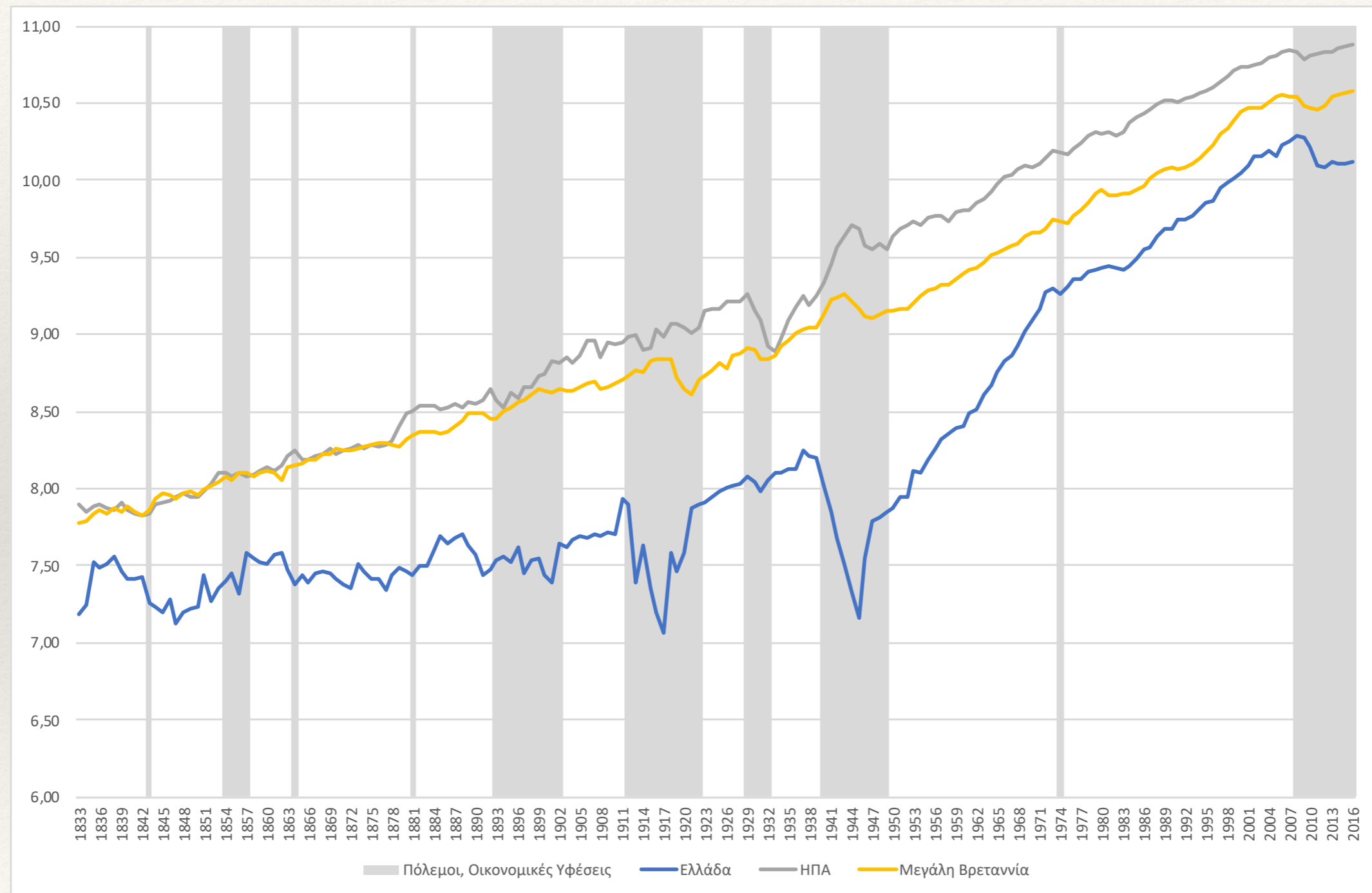
Ισοτιμία Δολαρίου Στερλίνας 1791-2018

Ισοτιμία Δραχμής Δολαρίου 1948-2000

Η Εξέλιξη του Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδος σε σχέση με των ΗΠΑ και της Βρετανίας

Διεθνής Μακροοικονομική

Η δεύτερη ενότητα ερωτημάτων που θα εξετάσουμε αφορά στην ανάλυση της λειτουργίας ανοικτών οικονομιών και της παγκόσμιας οικονομίας, και του διεθνούς νομισματικού συστήματος.

Ο προσδιορισμός των μακροοικονομικών εξελίξεων, και κυρίως του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, κάτω από καθεστώτα σταθερών και κυμαινομένων ισοτιμιών αποτελεί βασικό αντικείμενο της διεθνούς μακροοικονομικής

Η διεθνής μακροοικονομική βασίζεται σε υποδείγματα τόσο γενικής ισορροπίας στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών, εργασίας και χρήματος και κεφαλαίου.

Κεντρικό αντικείμενο της διεθνούς μακροοικονομικής είναι και η ανάλυση του ρόλου της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής σε ανοικτές οικονομίες και στην παγκόσμια οικονομία.

Οι Διεθνείς Οικονομικοί Θεσμοί και ο Ρόλος τους

Στη διεθνή οικονομία, οι εξελίξεις σε μία χώρα επηρεάζουν τον υπόλοιπο κόσμο. Όσο μεγαλύτερη είναι η οικονομία μιας χώρας, τόσο μεγαλύτερες και οι διεθνείς επιπτώσεις των εξελίξεων σε αυτήν. Το ίδιο συμβαίνει και με τις εξελίξεις στην οικονομική πολιτική των διαφόρων χωρών, οι οποίες επηρεάζουν και τον υπόλοιπο κόσμο μέσω της διασύνδεσης των οικονομιών.

Βασικό ζητούμενο είναι το πως θα επιτευχθεί αρμονία στις αποφάσεις των διαφόρων χωρών, ώστε να μην υπάρχουν ανεπιθύμητες επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομία και στο παγκόσμιο περιβάλλον. Το συντονιστικό αυτό ρόλο τον έχουν αναλάβει μια σειρά από διεθνείς οργανισμούς και θεσμούς.

Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) για το διεθνές εμπόριο.

Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), για την προσαρμογή των εξωτερικών ανισορροπιών.

Ομάδα των Οκτώ (G-8) μεγαλύτερων βιομηχανικών χωρών, και, πιο πρόσφατα, Ομάδα των Είκοσι (G-20) για το συντονισμό των οικονομικών τους πολιτικών.

Παγκόσμια Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΠΤ) και μία σειρά περιφερειακών αναπτυξιακών τραπεζών για τα ζητήματα των λιγότερο αναπτυγμένων οικονομιών και της διεθνούς ανάπτυξης.

Άτυποι θεσμοί (Κυότο, Παρίσι) για το παγκόσμιο περιβάλλον.